

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemam veljá: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.

V administraciji prejemam veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.

Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicijska, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljá trispodna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvemši nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 211.

V Ljubljani, v četrtek 17. septembra 1885.

Letnik XIII.

Pomanjkanje duhovnov.

Iz Gorenjskega, 15. sept.

„Slovenec“ od 31. avgusta štev. 197 prinesel nam je uvodni članek z napisom: „Pomanjkanje duhovnikov“. — Veliko tehtnega povedal je v kratkih besedah, in duhovniki zlasti po deželi pozdravili smo z velikim veseljem ter z nekim ljubim zadostnjem primérne vzore.

Naj bode dovoljeno še meni, ki imam čast in srečo biti v vrsti katoliških duhovnov že drugo desetletje, nagibajoče se k koncu, dostaviti nekaj vabilnih besed do gg. abiturientov ter družih gg. dijakov v višjih razredih gimnazij po Slovenskem. Prihaja mi na misel, da izvrstni ranjki vladika Paderbornski, Konrad Martin, je pisal javno pismo nemškimi protestantom pod naslovom: „Ein bischöfliches Wort an die Protestanten Deutschlands“, ktero je svoj čas veliko sadu rodilo, ter našlo mnogo pripravnih tal. No, v oziru na naš predmet zamoglo bi se pa reči: „Ein Priester-Wort“, beseda (vabilo) iz ust duhovnega pastirja slovenskega dragim sorjakom, gg. dijakom v resni premislek. Razložek, se vé da, je velik, ne le gledé tvarine, ampak tudi gledé tehtne pisave, ktera je tukaj danes ne učena, marveč prav domača, pač pa iz odkritosrčnega srca, iz srca, ktero gorko bije za sv. vero očetov, in za pravo srečo domovine, toraj zlasti še za srečno prihodnost šolske mladine.

Sveta naša vera katoliška je zgolj resnica, vzvišena nad dvomom vsakim, ne le mislečemu človeku edino primerno razjasnilo vseh težavnih prašanj, ampak tudi z najtehtnejšimi dokazi dognani kažipot v sedanjih prikaznih človeškega bitja v oziru na Boga in Njegovo najvišje gospodarstvo. Bogoslovje je in ostane „kraljica“ vseh véd, ter ono še le zadostuje duhu, hrepenečemu po najvišjem, v časnosti mogočem napredku in razsvitljenju duha, s katerim je sklenjena zadovoljnost, mir srca, ter dosežen najboljši gotovo pogoj vsacega modroslovja: Sreča!

Gg. dijaki! kaj mori duha in toraj tudi truplo, kaj primora človeka, da sam seboj nezadovoljen, išče utehe drugod v materializmu, a žali, nje ne najde! Kdo je tisti črv glodajoči srečo, mir razdirajoči? Dvom, verski dvom. In glejte! v študijah bogoslovnih, ter kasneje v duhovnem stanu, vam vedno naproti pride večna resnica, nov, krasen svet se vam odpira, kar oceniti zamore le tisti popolno, kdor to poskusi. Sed: experto crede Ruperto! Dvom zgine, globoko spoznanje resnice, pravice in prave sreče odpira se vedno bolj in bolj, ter napolnuje dušo z vedno novim zadostnjem. Abyssus abyssum invocat.

Poglejte v življenje, na opravila nas katoliških duhovnikov; mnogovrstna so, pa ta kriterij (znamnje) imajo, čeravno so kterikrat zelo težavna (ali mar v svetnem stanu ne tudi?), da človeka napolnujejo po izvršitvi s prečudnim veseljem, da, celó z množenjem telesnega zdravja. Poglejte v življenje duhovnikov, in našli boste, da smo vselega srca, zadovoljni z malim, ker zraven je blagoslov Onega, s katerim vsaki dan mnogo imamo opraviti.

Kaj je mene — naj še to povem — nagnilo v duhovski stan stopiti? Veselje za sveta opravila, toraj veselje, potem pa dolgo opazovanje duhovnosti. — Največ prave, zdrave učenosti in npravnosti našel sem pri duhovnikih, pri njih tudi veliko tihe

požrtovalnosti, dobrotnosti, zdravega razuma in pravega poguma v nevihtah življenja. — Kako drugačne prizore videl sem pri marsikterem v svetnem stanu! Nobenega veselja za učenost, malo človekoljubja, ker srce bilo je mrzlo, um pa ograjen z nočnim krilom brezvere ali vsaj malomarnosti. V družini domá toraj razdvoj, poguma moraličnega ne v nesreči, obupnost ali pa skepticizem, omolka zagrizenost, svetožalje pri vsem vživanji svetá rabijočega!

V duhovskem stanu človeka ne opovira tolikanj ozirov, kakor med svetom — posvetiti se pravi bogoljubnosti in učenosti, pa tudi neodvisnosti. — Požrtovanje, kterega mora Bogu ter cerkvi prinesiti, se njemu dvakrat, da, obilno poplačuje, za kar bi lahko navedel skušene, one, ki so začetkom v svetnem stanu živeči, kasneje, kakor hitro jim je bilo mogoče in dovoljeno, v duhovski stan stopili, njega dika postali, in še le potem se popolno zadovoljne šteli. Zadovoljni so bili, ker opravila bogočastna nadomestovala so obilno vsako drugo ne tako visoko radovanje, gotovo je, da poklic ima seboj vso potrebno Božjo moč za činovnika, in zavest, da duhovnik zamore največ človeštvu koristiti, in sicer za dušo in telo, kako je dobrodejna, blažilna. Z veliko vnemo je to stran duhovensko razkladal vseučilišni profesor, g. Chisman, na Dunaji, spominjaje se, kako duhoven pastir, zlasti na kmetih, človeka od zibel do groba spremlja, njemu prinaša pomoč najboljšo.

Po tem takem — ker omenil sem kratko, da so vsi pogoji taki, da dijaka ne more nobena okoliščina strašiti, da ne bi stopil v duhovski stan, ker duhovniški stan ne ovira nobenega v zdravem, modrem hrepenenju po dosegi časne in večne sreče, duhoven smé hrepeneti po vsaki učenosti, po pravem veselju (strast nobena še ni osrečila človeka), počitku, družbi itd., kar vse lahko doseže, ker zlasti za delvea Božjih naprav, za duhovnika, Bog prečudno skrbi, teste experientia, hočem le še opomniti, da naj nikogar ne straši prazen, puhel strah zaničevanja. Vprašam, kateri stan pa ni zaničevan, se vé, da od zlovoljnih? Vsak stan ima zlasti v novi, moderni dóbi — v slovarji mnogo epitet, toraj tudi duhovski stan, ker drami zaspanca enako zarni svetlobi. To pa — moža ne straši, marveč potrdi njegov značaj; rekel bi s Shakespearom malosrčnim: „Tapfer bist du nicht, du fürchtest ja die zartgespaltene Zunge des armen Erdenwurms.“ In neki drugi učenjak-poštenjak pravi:

„Geniesse, was dir Gott beschieden,
Begehre nicht, was du nicht haben kannst;
Jeder Stand hat seinen Frieden,
Jeder Stand hat seine Last!“

Gg. dijaki! Kar vi poskušate, poskušali smo tudi mi, a težko se nam vidi, ko gledamo, da se nam toliko dijakov pogubi, da nam toliko domače intelligence medli, ko je nekdanja naša vladikovina z duhovniki zakladala Trst, Istro, Goriško, Koroško, zdaj pa od dalje drugod, iz sicer dobro nam došlih českich in drugih pokrajin število našemu narodu tolikanj priljubljenih duhovnikov spopolnjevati ima.

Svoj čas hotli so tudi nas odvrniti od vstopa v duhovski stan, kakor sedaj vas, verjemite pa, da nam ni žal, da smo sami sebe premagali. Ničevi, prazni so tisti nejasni in neresnični ugovori, se vé, za tiste, kateri imajo resnično voljo prepričati se o resnici, in drugič, ako čutijo, da jih pravi vzroki kličejo v duhovski stan, ne pa sebično računanje in

enostransko, nejasno omahovanje. Poskusite v dvomu, ste li poklicani za duhovski stan, ali ne, Božji Porodnici se priporočite, in prepričali se bode, iz nastalih okoliščin za gotovo, kaki stan naj bi si izvolili, ter bolj jasno spoznali svoje nagibe, svoje zmožnosti. Potem se ne bo zgodilo, da bi morali vsklikniti s Faustom: „So tumle ich von Begierde zum Genuss — Und im Genuss verschmäh' ich nach Begierde.“

Hvaležnost milega naroda, videti vas, da se trudite za njega tam, kjer nihče drugi ne more pomagati ali enako njega tolažiti tam, kamor redkokrat noga družega olikanca zadene nego duhovnika, v oddaljenih selih, pa tudi v bolečih skrivnostih srca, vas bo osrečevalo, in blagrovali boste celo življenje, pa tudi enkrat v večnosti — trenutek, kedar ste se po dobrem premislu odločili za duhovski stan.

Začetek šol.

(Konec.)

Vsak, kdor fanta v šolo dá, dá ga s tem namenom, da bi laglje živel na svetu. Edino kmet, naš ožuljen kmet, dá ga iz drugega namena; on si hoče gospoda, t. j. duhovnika izrediti. Namen mu je pri tem dvoji. Prvič naj bi se njegov sin po tem potu laglje izveličal, drugič želi ga pa tudi v časnem življenju dobro preskrbeti.

Vsak toraj želi sinu boljšega življenja, kakor ga ima sam. To je jako lepa lastnost izvirajoča iz prirojene ljubezni rodovinske in ima svoje korenine v srei. Malokdo pa svojega fanta tudi opazuje, ali ima za učeni stan tudi potrebne zmožnosti ali ne. Večinoma si vsakdo misli, da mu bodo potrebne zmožnosti v šoli vlili. Da bi mu jih že, če bi fant vso svojo pridnost in ves prosti čas na šolo obrnil. Toda koliko pa je takih? Vrlo malo! Sicer se pa toliko vendar-le tudi pri pičli pridnosti še vedno nauči, kolikor za uradnika, posebno za nižjega uradnika potrebuje, kedar četrto, oziroma osmo šolo zdela. Vendar pa se kapital, ki ga je dijak za svoje študije porabil, pri takem človeku nikdar tako dobro ne obrestuje, kakor bi se bil lahko, če bi bil slabi dijak se polotil kakega rokodelstva ali obrtnije. Krivda zaradi tega zadene deloma stariše, ki nimajo še prave ocene za obrtniški stan in si mislijo, da je sin že preveč študiral, ako je s četrte šole dvojko domu prinesel, da bi se šel sedaj kakega večjega in bolj razvitega rokodelstva učiti, kjer bi si v obilni meri lahko svoj kruh služil, naj rajši kaj drugega postane, kjer bo „laglje“ živel. O „laglje“ že, posebno možnjček ga ne bo nikdar ožulil, „minus“ se mu bo pa dostikrat vtihotapil vanj. Da bo le mehke roke in pa suknjo na škriec nosil, pa bo tič, misli si tak oče dostikrat. O bo tič bo, toda perja mu bo vedno manjkalo, s katerim bi se mogel dvigniti v ozračje, kjer bi se bil lahko kot spreten obrtnik gibal. Oskuben se bo po zemlji potikal vse žive dni.

Ta nesrečna napačna misel, da ima uradnik ali vsak drug v javni službi nekaj „gotovega“, da mu nikdar toča ne pobije in nikdar slana „ajde“ ne pobera, zapelje in odvrne toliko mladih ljudi od obrtnega stanú, kterih študije, če tudi skažene, bi jim pri obrtnikih jako „prav hodile“ in bi se taiste s strokovnimi študijami popolnivi lahko na visoko stopinjo dvignili, kar se pa pri uradnikih s pokaženimi študijami nikdar ne doseže. Pač je toraj neumen, kogar edino zunanji blesk zapelje, ker misli,

da je uradnik nekaj višjega, da ima večje pravice, nego vsak drug državljani in več taistih. Dragi moji, to je bilo, a dandanes tega ni več. Socijalne ograje, ki so ločile uradnika od meščana in tega od vaščana zgrudile so se že zdavnaj in smo pred prestolom presvitlega cesarja vsi enaki. Že to je dokaz, da ni ta iz nič boljšega testa nego oni, ker morata oba vojaka biti, če sta namreč za to. Uradnik in vsak drug človek, ki od določene plače živi, nima pravih večjih zaslug, kakor kolikor si jih sam pribori s svojo spretnostjo in s svojim umom. Ker je pa današnji svet z malimi izjemami tak, da pri vsaki priložnosti v prvi vrsti po mošnji vpraša in potem še le po glavi, si bo pač lažje obrtnik do socijalne veljave pomagal, ki ima tako rekoč svojo srečo sam v rokah; kajti bolj če je priden, bolj se mu odseda in več si pridobi, kakor pa uradnik, ki mora mirno čakati, kedaj se bo drugim poljubilo, da ga bodo zopet za jeden klin više potisnili, kar se pa ne zgodi ravno prepogosto. Sreče in blagoslova božjega, to seveda je obrtniku poleg razumne glave tudi potreba; kdor ima oboje skupaj, sme si svesti biti, da bo v dobi, kedar bodo uradniki „v cajtenge dali“, da praznuje svojo štiridesetletnico, imel že lepo premoženje skupaj, s katerim bo svoje otroke vse drugače lahko preskrbel, kakor pa uradnik, ki si celo življenje ni mogel kaj prida na stran djati in je velika sreča zanj, da ga na stare leta cesar preskrbi. To je tako resnično, kakor amen v očenašu. Zato so pa Angleži, ti v dejanskem življenju vseskozi tako praktični ljudje, v tem oziru z nami v živem nasprotju. Ondi oče zmožnosti svojih sinov skrbno preštudira, preden jih na bodoči poklic opozori. Vsakemu nasvetuje, kar se mu prilega, le za uradnike tiste določi, kjer najmanj nadarjenosti zapazi; kajti bati se mu je, da bi se le-ti na lastnih nogah ne obdržali na površji viharnega življenja, v uradniškem stanu so pa preskrbljeni. Blagor nam, kedar tudi med nami ta misel prodere.

Dandanes, ko kmetijski stan steber države, tako silno hira, da se je bati poraz države, če se mu ne obrne na bolje, speti se mora obrtniški stan do višave in podpreti državo. To mu bo pa le mogoče, ako se mu bo več v bodočnosti inteligence posvečevalo. Izobraženega obrtnega stanu nam je pred vsem potreba.

Da se nam pa obrtni stan vgodno pomnoži z inteligenco, kakoršno imajo po drugih pokrajinah že več časa, je edino le na vas ležeče, dragi roditelji slovenski. Deca je otročja, toda pri vsej svoji otročnosti vendar že v svojih igrah kaže spretnosti, s katerimi bi se v bodočem stanu odlikovala in si do trdnega stališča pomagala. Na tiste se ozirajte in po tistih kolikor možno določujte mladini poklic in nadjati se smete, da ga bodete pač malo kedaj zgrešili. Ne silite dečka k peresu, ki ves čas svoje mladosti s kladvom v roci deske skupaj zbija, in ne branite mu v vojaške šole, ako ga dan na dan na čelu svojih tovarišev kot dozdevnega generala na palici jahaje viditi. Koliko je otrok, ki v svoji nežni mladosti nič ne delajo, kakor kjer se jim priložnost ponudi in do ilovice pridejo, hiše zidajo, konje, može in drugo enako robo „packajo“. Inženir tiči v takem otroku in to inženir, na katerega bo svet ponosen. Ne silite pa otrok v šolo, katerim knjiga smrdi, kakor psu česen; vsaj na višje razrede srednjih šol jih ne tiščite, da jim ne spridite sicer morda srečne bodočnosti. Pač pa jih strogo priganjajte k učenju na nižji gimnaziji in na nižji realci; kajti to kar se bodo ondaj učili, človek dandanes potrebuje povsod v javnem življenju. Še časnika in tudi najpriprostejega ne moreš z razumom brati, če nimaš omenjenih študij. Kolikor več so pa taiste še le obrtniku na korist. Do tretje do četrte šole naj bi se dandanes vsakdo pririti skušal in to za to, ker nimamo še obrtnih šol, potem pa adijo gimnazija, adijo realca! Za vsakdanje življenje zadosti podkovan obrne naj se srednji ali slabi dijak kamor koli do kakega obrta le učenje naj pusti pri miru.

Ravno mi pride na misel, kako prav da je imel svoje dni naš profesor v tretji šoli, ki je vsakemu kdor ni bil minieralogiji in fiziki kos, dal dober svet: „Fant kje si pa doma? Cegav si? Pusti „študirengo“ ti nisi zato in reci očetu, da naj te kaj drugega učit dajo.“ Le kdor je izborno nadarjen in zadosti priden, ostane naj v šoli, kajti taka glava sme se tudi v učenem stanu sijajne bodočnosti nadjati, če ga sploh ne bo posebna nesreča preganjala. Nikomur naj se ne smili dijak, ki je iz četrte latinske ali tretje realke dvojko domu prinesel, da je padel. Padel je na svojo srečo! Le k obrtniki z njim, samo

če ga veseli in hvaležen Vam bode v svojih moških letih kedar mu um dozori in se mu kri ohladi, da ste ga postavili na trdno podlago, na kateri mu pri zdravem razumu in božjem blagoslovu ne more tako lahko spodleteti. Kakor pri vojakihi tisti poprej korporal postane, ki se je kaj učil, tako se tudi pri obrtniki študije vsakemu z zlatom izplačajo, samo da jih ima. Štirje razredi ljudske šole so dandanes povsod premalo v vsakem stanu, ki je z olikanim svetom v dotiki. Štiri gimnazijalke ali tri realke (tudi štiri še niso odveč) pa že zadostujejo, ako se potem pridobljeni nauki še v obrtniškem tečaju umestno podkrepijo s primernim ponavljanjem. Toraj stariši in dijaki ne bojte se obrtnega stanu, ki še vedno na zlati podlagi stoji! Olikan obrtnik ima ravno tisto veljavo, kakor pošten uradnik.

Politični pregled.

V Ljubljani, 17. septembra.

Notranje dežele.

Da so *slovenski poslanci* nedavno na Štajarskem pri shodu „Slov. društva“ opustili misel na napravo lastnega jugoslovanskega kluba in da hočejo nadalje v Hohenwartovem klubu ostati, priobčili smo že med telegrami. Dalje so ravno tisti možje ondaj sklenili, da hočejo nekatere svojih težjih vladni izročiti v posebni spomenici. Le-te bi bile: a) da se vpelje slovenščina za podučni jezik pri več predmetih na c. kr. učiteljski v Mariboru, kjer se do sedaj vse v nemščini podučuje, razun slovenščine, in vendar so učitelji ondaj izgojeni namenjeni slovenskemu narodu; b) da se vstanovi slovenski uradni list in c) da se vpelje slovensko uradovanje med krajnim in c. kr. okrajnim šolskim svetom. Vse tri točke so živa potreba za naš narod, naj bi se mu le skoraj priznale. Ali ni to velika bedarija, da se učitelji nemški izvežbavajo, in si tako vsake reči tehnični izraz v nemščini v glavo vcepijo, ker ga svoj živ dan v tisti podobi rabili ne bodo? Kje naj bo učitelj na kmetih iskal v slovenščini primernega izraza za to in ono reč, ako ga v šoli ni slišal? Posledica tega bo čudovito in nezaslišano pačenje našega jezika. Duhovit učitelj koval si bo sam dotične izraze, malomarni rabil bo nemške s slovenskimi končnicami, trpel bode pa narod, ker se mu bo strašansko jezik kvaril. Ravno tako je živa potreba vstanovitve slovenskega uradnega lista za slovenske kraje, kjer naj bi se objavljale uradna naznanila, da bi jih naši nemščine nevešči ljudje razumeli, kar se sedaj le deloma godi. Pаметen človek bi sodil, da so uradna naznanila v prvi vrsti namenjena javnosti, t. j. občinstvu, kar pa ni res; kajti občinstvo jih večinoma ne razume, ter si ravno zaradi tega tudi nemškega uradnega lista ne drži. Če nočejo vsa taka naznanila iluzorične veljave za naše ljudi imeti, objavljajo naj se jim v jeziku narodu razumljivem, kar sedaj nekatere okrajne sodnije po Kranjskem že delajo.

Obeh strank *državnega zbora* pripravljajo se kolovodji na bodoče zasedanje, ktero bo polno hudih borb in ostrih debat. Izmed obeh ima desnica dandanes boljše stališče memo levičarjev, kajti če tudi je navidezno razkosana na več klubov, kakor so: Hohenwartov, Česki, Poljski, Lichtensteinov, je vendar ona še živa podoba železnega obroča. O njej tudi velja, kar so levičarji v najnovejšem času tako radi sebi podtikali: posamič napadati in skupno zmagati. Levica tega o sebi ne more več trditi, kajti ona je razdvojena v svojem osrčju, kar se o desnici nikakor ne more trditi. Kar desnico tako nezmagljivo dela, je zavest avstrijska in zavest, da stojé na podlagi pravičnosti. Levičarji v novem državnem zboru ne bodo imeli ne enega in ne drugega. Schmerling jih je pač še nedavno vabil preroku Jeremiji na Jeruzalemskih razvalinah podoben, da naj spoznajo svojo zmoto, da naj bodo edini in da naj se vsi zberó okoli državne zastave avstrijske, kajti le to jim je znamenje, v katerem morajo zmagati. Mož je govoril v veter. Nihče ga ni poslušal. Saj ni čuda, kako le se bode stranka zbirala okoli črno-rumene zastave, ako taisto ob vsaki priložnosti v blato tepta in na kosce trga?! To ni mogoče. Mlajši Nemci, t. j. tisti, ki so le še z jedno nogo v Avstriji z drugo pa že zdavnaj na Pruskem, tudi ne marajo ne avstrijske zastave in ne združene levce, kakor je taista bila do sedaj. „Prijenjevali smo desnici in sedanji vladi že zadosti dolgo časa, pravi Pickert, in vendar nismo prav nič dosegli. Napraviti moramo sedaj nemško-narodni klub, v katerem naj ne bo nobene mevrze, temveč samo možje odločne volje in krepkejih strun. S temi bodedo v novem državnem zboru že napravili, da nas bodo poslušali.“ Z Bismarkom hočejo nam zopet oponirati in nam tudi bodo, dokler zopet železni kanceler ne spusti jednega mrzlih svojih čurkov od daleč na nje! Tudi nemško narodnega kluba navadil se bo novi državni zbor, ker je prepričan, da se z britvijo ne lupi krompir.

Letošnja *slavnost sv. Metoda* zapeljala je nekaj Rusinov v Galiciji, da so jo šli o Veliki noči v Petrograd praznovati, kjer so se neki tako dobro

imeli, da se je gospóski v Lvovu koleati jelo. Domú prišedšim naznanila je takoj, da je bila to demonstrativna božja pot, zaradi katere pridejo v preiskavo. Dolgo se je ta vlekla in bi bili dotični preiskovalci menda najraje kako veleizdajo zasledili. Toda, kjer nič ni, še cesar pravico zgubi! Tako se je tudi v Lvovu dotična obravnava približala svojemu koncu. 12. septembra povabljeni so bili vsi zatoženci k Lvovskemu redarstvenemu ravnateljstvu, da zaslišijo konec preiskave. Vsi, od prvega do poslednjega, poslali so tje kaj svojega zagovornika dr. Korola s pooblastitvijo. Le-temu je prebral redarstveni ravnatelj obsodbo. Dobili so: P. Naumovics in vrednik Ploszczanski vsak po 14 dni zapora, odvetnik dr. Dobrzanski, dr. Korol, velikošola Kurbas in Kocovski vsak po 8 dni, zaradi demonstrativnega dejanja, ki znači mrznjo do vlade. Tista božja pot se jim je pa zato tako zeló v greh štela, ker so se je vdeležili kot deputacija Rusinov in ker jo je napravilo društvo panslavistov, o katerem je znano, da ima Avstriji sovražne naklepe. Obsojenci se bodo vsi pritožili. Nadjamo se, da bo ta prizor dobil svoj protiprizor v Pragi, kjer bodo klicali na odgovor tiste nemške neodrešene turnarje, ki so v Bodenbachu še na avstrijski zemlji črno-rumeno zastavo strgali in v blato poteptali in ki so potem v Draždanih Avstrijo Nemcem izdajali s svojimi govori, ki so taki bili, da si jih noben nemški list ni upal natisniti. Naumovicsu, govorečemu v Petrogradu, so samo očitali, da je bil njegov govor spodtakljiv (anstössig). V Draždanih so pa čekali veleizdajsko, smo toraj po pravici radovedni na izid. Kazen na veleizdajo računali se po letih in mesecih.

Na Dunaji jela se je razvijati jedna tistih strani sedanjega socijalnega življenja, na kateri današnji svet tako hudo boleha. Začela se je 14. t. m. končna obravnava proti človeku, ki je s svojimi židovskimi špekulacijami mnogo ljudi po Avstriji nesrečnih storil, kajti nekaj jih je spravil na beraško palico, druge pa v zgodnji grob. *Kuffler* imenuje se zavrženi človek, ki bo dajal odgovor od vzornega svojega sleparstva, s katerim je spravil ravnatelja Jaunerja eskomptno družbe na led, kjer si je le-ta zlomil vrat! Jauner, ki je svojo lahko-mišelnost z življenjem poplačal, je bil le orodje v Kufflerjevih rokah, in je s posredovanjem Kufflerja dvakrat po 12 milijonov akcijskega premoženja eskomptni družbi izneveril in ga dvakrat zopet povrnil, dokler Kufflerju ni nitka potekla. Posebni veleumi pa morajo sedeti v ondašnjem upravnem odboru in pa med kontrolno komisijo, da tolišnjega izneverjenja niso zapazili in to dvakrat. Njegov sokrivdnik Amschler je tudi več ali manj po Kufflerju zapeljan v „zos“ prišel. Zagovarjal bode Kufflerja, ki je žid, dr. Singer, protestant in jeden najboljših juristov in zagovornikov v cesarstvu, kristijana Amschlerja zagovarjal bo pa nek židovsk odvetnik. Velikanska razprava odkrila bo še marsiktero gnjilo stran med našim finančnim svetom.

Vnanje države.

Aksakov na Ruskem s sedanjim prijateljstvom med *Avstrijo* in *Rusijo* nikakor ni zadovoljen, kar je popolnoma vrjetno in umljivo, če pomislimo, da mož na veleslovanskem stališču stoji, na katerem po njegovih mislih poleg Rusije za Avstrijo ni prostora. Za to pa Aksakov tudi trdi, da brezupni položaj Slovanov, posebno pa balkanskih Slovanov ne bo bolje, dokler bode na svetu dvojna Rusija, uradna namreč in pa zgodovinsko narodna. Kar prvi ugaja, s tistim se ne more slagati druga in kar bi bilo drugi po volji, zametuje prva, da ne žali svojega sosedu. Zaradi tega, pravi Aksakov dalje, priti bo moral čas, da se bode uradna Rusija zgodovinsko-narodni morala umakniti, kajti rešitev slovanskega vprašanja na Balkanu je delo poslednje. „Rus“, organ Aksakovega, se bode že še prepričal, da se juha ne je tako vroča, kakor se v skledo dene. Dokler ostane sedanja dva državnika Giers in Kalnoky na krmilu, se bode vedno našel še kak „modus vivendi“, kako porazumljenje na Balkanu, ki bo poiskal ondaj za obe državi zadosti prostora. Giers sam je to javno izrekel na Dunaji. Se vé da, ko bi pa vroča kri stopila na njuno mesto, potem je pa na iztoku prva vojska, ki bi se začela med Avstrijo in Rusijo, za balkansko posest. Da vsaka hoče ondaj do morja je očitvidno, po zapadu Avstrija do Soluna, po iztoku pa Rusija do Carigrada.

Več dni zaporedoma potikali smo se z našimi čitatelji deloma po Španjskem, deloma po karolinskih otokih. Ker se je nadjati, da, če ne bo posebne nesreče, Španija zopet kmalo zgine iz površja dnevnih političnih razprav, kajti kolera pojema in karolinsko prašanje se bo pa tudi jako mirno rešilo, obrnimo danes naš pozor na *španjsko vojno moč*, kajti taista je vendar-le glavni faktor vsake dežele. Velika je bila vojna moč Španije nekdanj, in slavna brez primere. Toda razpadla je v teku časa, da ji ni drugega ostalo, kakor ime in še to ni kdo zna kako slavno. Škode posebne svet zaradi tega nima, kajti pod milim nebom na celem svetu ni bilo take zapravlivosti v armadi, kakor ravno na Španjskem. Turčija je tudi ni prekosila. Žalibog, da je še dandanes ni konec in ima taista edino le male države južno-amerikanske, ki so ji v tem oziru kos, kajti tudi ondaj imajo tolikanj generalov, admiralov, kapitanov in častnikov v primeri z vojaki, da poslednjih

skoraj videti ni. Služba traja 12 let, kakor pri nas, od katerih je treba odslužiti 3 leta v dejanski službi, tri leta v rezervi in ostali čas pa pri neaktivnih brambovcih. Vojska se deli: na 2 kompaniji gard, 61 polkov pehote, 20 batalijonov lovev, 140 rezervnih in 140 zakladnih batalijonov (v kadru), 1 eskadron kraljevega spremstva, 12 polkov ulancev, 10 polkov lovev na konjih, 2 polka husarjev, 2 samostalna eskadrona lovev in 23 rezervnih in zakladnih eskadronov. Topništvo ima 8 poljskih polkov, 6 polkov peštopništva, 3 pogorske polke, 2 nastavna polka in 6 rezervnih polkov. Ženistov je 4 polke, pijonirjev, telegrafistov in železničarjev pa vseh skupaj en polk. Vrh tega imajo še narodno vojsko, ktera opravlja orožniško službo in je je 113 kompanij, 25 eskadronov, vseh skupaj 25.000 mož: Obrežje in mejo stražijo karabinerji, katerih je 92 kompanij in 22 eskadronov z 587 častniki in 13.245 možmi. Puške imajo Remingtonove, topove pa deloma Kruppove, deloma La Hitte. Poleg tega imajo pa še nekaj oboženih mož po naselbinah in sicer na Kubi: 8 pešpolkov, 8 lovskih batalijonov, 1 polk redarjev, 2 batalijona guerillov, 1 disciplinarno brigado, 2 polka konjnikov, 8 eskadronov Saserjev, 2 polka guerillov jež, 1 polk topničarjev peš, 1 baterijo pogorskega topništva, 1 polk ženistov, 1 brigado vozarjev, 5 batalijonov brambovcv in 4 brambovske polke jež. Da imajo tolikanj vojakov na Kubi je vzrok severna Amerika, ktere se bojé. Dalje imajo še nekaj vojske na Portoriki in na Filipinah.

Izvirni dopisi.

Z Gorenjskega, 14. septembra. Kropa je ponosna na svoje rojake, ki prišedši iz domačega trga ter dospevši na odlična mesta, ne pozabijo rojstnega kraja in se v svoji darežljivosti in požrtvovalnosti spominjajo posebno cerkvá — farne cerkve in kapele — in ubozih v trgu.

Posebno se tukaj imenujeta č. gg. brata Potočnika — umrli čast. g. Anton Potočnik, bivši župnik v Šent-Vidu in njega častivredni brat, zlatomašnik, vis. č. g. Mihael Potočnik. — Na Angoljsko nedeljo zvečer prišel je v svoj rojstni kraj častivredni zlatomašnik in bil tukaj slovesno pozdravljen „Šimenčev gospod Mihael“. Domači pevci so mu zapeli podoknico „Domovina mili kraj“. V nedeljo pa je slavni jubilar bral sv. mašo v farni cerkvi in čez petdeset let zopet blagoslavljal svoje brate.

Med dobrotniki farne cerkve se pa pred vsem odlikuje vis. čast. gosp. stolni prošt Josip Zupan. Prekrasen drag križev pot, prenovljen altar pri kapele in premnogo drugih reči je prišlo iz njegove milostne roke, in sedaj se lije veliki zvon na troške imenovanega gospoda. — Po njegovem zgledu spodbujena sta tudi skrbela č. brata Potočnika, da so bili altarji v farni cerkvi prenovljeni, in sedaj, ko se ravno nabirajo darovi za novi stolp, v katerem bo najdel prostor novi zvon, podaril je preblagi imenovani dobrotnik zopet 500 gld. Posebno pa je častitljivi starček pokazal svoje blago srce do sorjakov, ko je podaril 50 gld., da se razdelé revežem, a 50 gld. naj se porabi za najnujnejše cerkvene potrebe.

Vsi ti darovi nam pa prihajajo po našem preblagem gospodu župniku, ki je v prijateljski zvezi z našimi dobrotniki; zná prositi, a vé se tudi zahvaliti, kajti ni je molitve, v ktere bi ne vpletal živih in mrtvih dobrotnikov naših cerkvá.

Bojimo se, da bi ne bilo naraščaja, ko bi odmrli taki slavni možje, s kterimi se more Kropa ponašati, ker mladina vse na drugo misli, kakor na duhovski stan. — Ako stopi namreč v „odlično“ družbo, opazi, da se ne more tam gibati, ako ni liberalen. Po zgledu veljakov se pa rada véde mladina i. dr.

Sigurno je, da dobrotljiva roka le zato cerkve svojih rojakov lepša, da imajo slednji več veselja. In res, tega se ne manjka. Nekako ginjen moraš opazovati gorečnost Kropniških prebivalcev do cerkve Matere božje. V nedeljah k dopoludanski službi božji ljudje, staro in mlado, kar trumoma romajo h kapelici (tako se pravi po domače tej cerkvi); ko to potrebo, ktero vsak pobožni Kropničan živo občuti, opravijo, potem se še le razidejo vsak po svoje, največ jih išče zabave v splošnem kretanju po cesti in po iztočji.

Kadar pa hudič vidi, da se mu krati kraljestvo, postavi s svojimi pomagači tudi svojo kolibo — in res je pravo pogodil, ker vé, da ravno strastna igra jih največ njemu pripravi. To je tista pošast, ki ima več glav; požré ti eno čednost za drugo, v nadeji da bo dobil — zgubi, in če dobi, zopet se mu zdi, da bo dobil, kar se pa le rado narobe

zgodi — in zgubi, in tista obupnost in strast (saj imamo izgledov) mu vzame veselje do dela, cerkve in narodnosti, mu véasih celó onečisti roke in posledica je večkrat samomor. Tako se godí po mestih, pri nas se pa zapravlja težko zaslužen denar. Marsikteri oče, mati, žena vzdihuje, ker vidi, da se eden njih koplje v mlaki strastne zapravlivosti, s tem se pa zanemarija cerkev in skrb za domačo hišo. Take podjetja niso za nas, ker svojo pozornost moramo imeti obrnjeno le na delo in zaslužek. Je-li keglanje za človeka, ko mora ves božji dan trpeti, poslušati škripanje gonječih kozlov in ropotanje kladivov in vrtečih koles. To je za tiste tiče, ki ne sejejo in ne žanjejo, pa vendar dobro živé! Dosti je, če morajo vtrujeni sosedje, kateri pokladajo svoje kosti k počitku, preslišati v poznih nočéh treskanje krogelj. Čudno je, da je na nekterih mestih vse, in čez ure kaljeni mir dovoljen!? Z vrčem se toliko časa po vodo hodi, da se ubije, to smo že videli pri marsikomu, a bojimo se, da bi tega tudi pri drugih ne čakali.

Iz Krškega, 15. sept. Nam dopisnikom se večkrat huda godí, ker ne vemo, o čem bi pisali. No, nekaj vam pa le moram poročati, da ne bote mislili, da sem postal nezvest poročevalec „Slovenca“. Kakor je sl. občinstvo že iz slovenskega časopisja izvedelo, smo Krčani pred kratkim izgubili občespoštovanega nadučitelja, koji je celih šest let služil kot učitelj in vzgojitelj naši nežni mladini. Kako priljubljen je bil omenjeni gospod, se je pokazalo na večer pred odhodom, ko smo prijatelji in pevci priredili zadnjikrat njemu na čast za odhodnico pevsko veselico. V naglici se je nas toliko zbralo v prostorih „bralnega društva“, kakor popred pri enacih slučajih še nikdar ne. Med raznimi napitnicami naj omenim le nektare. Naš g. župan mu prvi napije obžalovaje, da naše mesto izgubi tako izvrstno učiteljsko moč. Tako prijaznega moža — bodi-si v občevanji med prijatelji ali v službenih zadevah — bomo vsi težko pogrešali. Konečno mu g. župan želi v novi službi ravno toliko uspeha v šoli, kakor ga je imel na Krškem. Na to se odhajajoči g. učitelj ginjeno zahvali za lepo napitnico, ter povdarja, da kar je storil, je bila le njegova dolžnost v poklicu in da se bo še tudi v novi službi vedno prizadeval ohraniti pri šolskih gospodkah isto naklonjenost, ktero je do zdaj užival. Kmalu za njim se oglasi njegov večletni tovariš in sošolec g. R., povdarjajoč zasluge, ki si jih je pridobil slavljenec nocojšnjega večera za Krško ljudsko šolo. Take sloge med kolegi, kakoršna je bila med tukajšnjim učiteljstvom ljudske šole celih pet let, ne najdemo kmalu. Ljubljanskim kolegom smem le čestitati, kajti v osebi g. V. dobé dobrega tovariša, izbornega učitelja in blagega prijatelja.

V imenu tukajšnjega „bralnega društva“ je napil g. V. predsednik g. dr. M., zahvaljevajoč se mu kot odborniku, izvrstnemu pevcu in veščemu igralcu, kajti kot peveca in igralca smo ga večkrat občudovali na odru. Gosp. starosta Š. med pevci se še zahvali v imenu teh ter mu napije v prav laskavem govoru kot izvrstnemu baritonistu z iskreno željo, da bi se njegov milo doneči glas tudi razlegal po beli Ljubljani, ter razveseljeval Ljubljančane isto tako, kakor je nas Krčane. Za vse te napitnice se je g. V. v prav ginjenih govorih zahvaljeval in videlo se je, da vendar nekako nerad ostavi prijazno mestice Krško in krasno njegovo okolico, po kateri se je osobito on tako rad sprehajal s svojima tovarišema ob krasnih pomladanskih jutrih.

Omeniti še moram, da smo ta večer pevci med razne govore več krasnih pesni vpletli, ter s svojim dragim sopevcem zadnjikrat popevali najlepše zборе in čveterospeve (on je vedno pel bariton v kvartetih), kar jih imamo Slovenci. Tako smo preživeli s Teboj, dragi Božidar, zadnji večer v prostorih „bralnega društva“ pozno v noč; želimo Ti v metropoli „Slovenstva“ istega uspeha pri pouku in vzgoji mladine, kakor si ga imel na Krškem. „Bog daj, da bi se še kdaj snideli in skupno prepevali, ker Ti nam ostaneš v nepozabljivem spominu!“

Krški.

„Slovenskega učiteljskega društva“ v Ljubljani

sedemnajsti občni zbor.

(Konec.)

V povoljniji razvoj slovestvenega delovanja „Slov. učit. društva“ nasvetovalo se je tudi, da naj društveni odbor prevzame glavno vodstvo; on naj presoja in določuje, katerih del in knjig na ljudsko-

šolskem polji najbolj potrebujemo ter potem tudi pozivlje učitelje, naj obdelujejo nasvetovano stvarino. Gotovo bi se na ta način našli za vsako stroko trudoljubivi in zmožni možje, kateri bi lahko toliko uspešneje delovali, ker bi jih društveni odbor z dobrimi nasveti in drugimi potrebnimi pripomočki podpiral.

Soglasno s tem nasvetom predlaga g. Stegnar, uvažujoč potrebo in imenitnost jezikovnega poduka, takoj nekoliko stvarine za spisni in slovnični nauk, ktero naj bi učitelji obdelovali ter dopošiljali odboru, ki bi jo pregledoval, vredil in po primerni poti izdal. Predlog se z veseljem sprejme.

Posamezni nasveti sprejeli so se deloma vsi.

Mi hočemo omeniti le onega g. Val. Burnika, nadučitelja v Kamniku, tikajočega se izdavanja zemljevidov slovenskih okrajev.

Sklenilo se je, da bode društvo pospeševalo izdajo in posredovalo njih vpeljavo v ljudske šole po Kranjskem. Cena zemljevidom bila bi jako nizka (à 2—3 kr.) in del dobička obljubil je g. Burnik podariti društvu.

Nasvetu g. M. Kosa, učitelja v Velesovem, naj društvo naprosi merodajne šolske oblasti, da dovolijo rabo hrvatskih zemljevidov v ljudskih šolah, ogovarjalo se je od mnogo strani, češ, da slavne šolske oblasti v to ne bodo nikoli privolile. Po raznih „pro“ in „contra“ se je še le potem, ko je s Primorskega navzoč učitelj pojasnil, da slavne šolske oblasti gotovo ne bodo tako nasprotovale rabi hrvatskih zemljevidov, ker so jih po Primorskem same od sebe uvedle v slovenske ljudske šole, formuliral predlog, tako, da „Slov. učit. društvo“ naprosi slavne šolske oblasti, naj prej ko mogoče, izdajo zemljevide s slovenskim tekstom; do tačas pa naj dovolijo rabo hrvatskih zemljevidov v šoli. Se sprejme.

Pri sledeči volitvi pregledovalcev računov in društvenega vodstva bili so izvoljeni vsi prejšnji odborniki, tako, da so v novem odboru: g. Andrej Praprotnik, predsednik; g. Jakob Praedika, podpredsednik; g. Franc Govekar, tajnik; g. Ivan Tomšić, blagajnik; odborniki gg.: Miroslov Anžlovar, Anton Brezovnik, Ivan Lapajne, Feliks Stegnar, Andrej Žumer.

O sklepnem govoru obžaluje g. predsednik, da se je letos že tudi med učiteljstvom pokazal vpliv politične nesloge in pogubnega strankarstva; opominja gospode tovariše, naj se, ako se že drugi stanovi vdaó strastim političnega življenja, vsaj oni v svojem vzvišenem poklicu ne zapusté zapeljati od krivih prerokov dvomljive slave, ampak naj, zvesto in vstrajno spolnujoči svoje svete dolžnosti, v prijaznosti in ljubezni med seboj živé ter tako dajejo lep izgled ljudstvu in izročeni jim mladini; to bode najlepši dokaz politične zrelosti in stanovske sposobnosti.

Konečno izreče srčno željo, da bi se tudi pri bodočem zborovanji zopet sošli vsi zdravi in srečni in še v večem številu, ter s trikratnim „živio“ Nj. Veličanstvu, presvitlemu cesarju Francu Josipu I., zaključí zborovanje.

A—r.

Domače novice.

(V Ljubljansko bogoslovno semenišče) je do zdaj 19 kandidatov sprejetih, med temi 4 iz Českega. Zarad teh poslednjih se nekteri spohtikajo! Proti taki brezmišljenosti bodi opomnjeno, da v Dunajski škofiji je blizo tretjina duhovščine iz Českega in Moravskega, pa do zdaj še nikomur ni prišlo na misel, temu ugovarjati. Še bolj znamenito pa utegne biti poročilo, da so letos v Graško semenišče sprejeli 17 kandidatov iz Českega in Moravskega, in le 13 domačinov iz Štajarskega toraj večino tujecev. Kar je drugod modro in previdno, bi v naši škofiji, pri toliki potrebi duhovnov, ne bilo prav?!

(V gimnazijo Ljubljansko) se je oglasilo 830 učencev, v prvi razred 220, v slovenska razdelka čez 80 v slehernega, v nemškega do 50. Po obilnem številu, iz kterega se razvidi, da gimnazija naša raste in je med prvimi vse države, bode 17, morebiti 19 razdelkov. Vse kaže na to, da bode slovenska gimnazija skoro gotova; pripomočki učni pa tudi.

(V I. mestno šolo) v licealnem poslopji se je oglasilo za I. razred 88, za II. 116, za III. 146, za IV. 98, a za V. 41, tedaj skupaj 489, nekaj jih utegne še priti v IV. in V. razred iz gimnazije padlih pri preskušnji. Res, da se tukaj oglašajo

tudi nekteri iz kolodvorskih ulic in Marije Terezije in iz Dunajske ceste. Sprejmo se taki zaradi ne-
dležnosti prosilcev, a nikakor iz tega namena, da
bi se komu vkljubovalo. Take prosilce odganjati,
pravi se, poditi jih v „Schulvereinsko“ šolo, ki je
na zelo ugodnem kraju. Krivi tem neprilikam pri
sprejemi učencev so le tisti, ki so šolske okraje po
mestu tako silno neprilčno razdelili, a vsako leto
se kažejo posledice tega. Ali bi ne bilo mogoče
tega preurediti, ker je nujna potreba za to in se
težko čaka dotlej, da bo nova šola zidana.

(V II. mestno šolo) na Cozovi cesti je na
novo sprejetih 152 učencev; natančneje date pri-
hodnjič, ker se še zmirom oglašajo.

(V dekliško šolo pri č. gg. Ursulinkah) je na
novo vpisanih 154 učenk, med temi 90 v prvi raz-
red v oba oddelka, toraj nekoliko menj memo prejš-
njih let; z dosedanjimi vred je sprejetih v vso osem-
razredno takozvano zunanjo nunsko šolo 760 učenk.

(Vesoljni zbor) društva za napravo zvonov
za novo cerkev v Ljubljani bo 27. t. m. v misi-
jonski hiši ob petih zvečer. Odbor.

(Razpisana je služba) ravnateljskega adjunkta
pri pomožnem uradu tukajšnjega c. kr. finančnega
ravnateljstva v IX. razredu z naslovom „ravnatelj“. Oziroma oddala se bo morda le služba oficijala v
X. ali služba kancelista v XI. razredu. Prošnje do
31. oktobra finančnemu ravnateljstvu.

(Bodoča telegrafna postaja) v Ljubljani bo na
pošti v Knafovih ulicah, kjer so že stebri postavl-
jeni in žice napenjajo. Dodelali bodo menda v
14 dneh vso spremembo.

(Društvo za povzdigo) prepeličarstva osnovalo
se je na Bledu. Predsednik mu je knez Ernest
Windischgrätz, namestnik baron Aichel-
burg, tajnik dr. Moschē, ekonom pa Iv. Mall-
ner.

(Umrli je) učitelj Makso Strojani v Ljubljani
v 28. letu svojega življenja na 15. t. m. Ranjki je
služboval več časa v Voklem na Gorenjskem. Bil
je na potu iz Toplice in je v Ljubljani onemogel.
Ranjki je bil dober učitelj in ravno tako zaveden
narodnjak. Naj v miru počiva.

(Obsojena) sta bila včeraj pred porotno sodnijo
v Ljubljani: Dopoludne 41letni delavec Luka
Medic zaradi hudodelstva požiga. Ob polnoči na
10. julija zažgal je v Gorenji Gorici šupo Magda-
leni Ložar in so vsled tega trije gospodarji po-
goreli. Dobil je 15 let hude ječe, post na mesec,
in pa vsakega 10. julija temnico. Popoludne bil je
na vrsti 40letni delavec Martin Hribar zaradi
tatvine. Hribarju so prostori na Žabjeku že dobro
znani, kajti sedemkrat so ga že ondi imeli zaradi
hudodelstva tatvine, šestkrat je bil pa kaznovan
zaradi prestopka tatvine. Tudi včeraj se je imel za-
govarjati zaradi več manjših tatvin. Dali so ga za
5 let na Grad v hudo ječo in pa post vsak mesec.

(Poslano). Ker me par dopisov z Bohinjo na-
toleuje, da sem dopis od tam z dne 3. t. m. v „Slo-
venec“ pisal jaz, bodi tu javno povedano, da jaz
nisem pisal nobenega dopisa z Bohinjo v „Slovenca“,
odkar sem odšel od tam. — Prosim slavno vredništvo
„Slovenec“, da blagovoli potrditi mi to. *)

V Ljubljani, 16. septembra 1885.

Jakob Alešovec.

(Redko imenovanje.) Odvetnik dr. Alfred
Pfeiffer imenovan je za finančnega svetnika pri
c. kr. finančni prokuraturi v Trstu. Mora pač od
dobrih starišev biti.

(Cesaričinji Štefaniji) bližajo se Miramarski
dnevi proti koncu. Zato pa jih tudi prav pridno po-
rablja v izlete po Tržaški okolici, pa tudi dalje ven-
kaj po morji. V ponedeljek peljala se je po morji v
Oglej, kjer jo je že pričakoval ces. namestnik baron
Pretis, deželni glavar grof Coronini, okrajni glavar
iz Gradiške, baron Wintshgau, župan Oglejski in
vse polno furlanskega plemstva. Sprejem je bil prav
sijajen. Skazali so se posebno baroni Ritter, ki imajo
poleg Ogleja velikanska posestva. Baron Oskar Ritter
je visoko gospo vozil s štirimi krasnimi konji od
kanala Anfore do velikanske, častitljive bazilike. Tam
si je visoko gospa ogledala kripto, paganski bap-
sterij in druge znamenitosti. Potem se je napotila v
arheološki muzej, kjer je izrazila svoje zadovolj-
stvo. Šla je iz muzeja peš zopet do kanala, kjer se
je vkrcala med živahnimi „Evviva“-klici na parno

*) Ne razumemo, zakaj gospodje iz Boh. Bistrice tolikanj
iščejo dopisnika, saj je le-ta sam deloma prekleal in javno
spoznal svojo zmotu, kaj še več hočejo? G. Alešovec nam pa
ni teh ne drugih vrstic poslal. Vredn.

barkaso. V Ogleju je govorila z mnogo gospodo,
posebno pa je odlikovala rodbino Ritterjevo. Pred
mrakom je bila v Miramaru. Včeraj je bila name-
njena cesaričinja v Pulj, pa se je rajši peljala v
Grado, kjer so jo kljub temu, da je že konec
kopeline dōbe, vendar nad vse slovesno sprejeli.
Razobesili so raznobojnih zastav, izstavili so po oknih
podobe cesarske rodovine, ktere so s cvetjem ozaljš-
šali. Zjutraj zgodaj svirala je mestna godba po mestu
budnico. Cesaričinja se je pripeljala tje kaj ob 1/4
na 3. Topiči in zvonjenje naznanjalo je njen prihod.
Podzdravili so jo najvišji Tržaški dostojanstveniki
tje kaj došli, kakor tudi domačini, vsi jako prisrčno.
Šolska mladina ji je izročila bukē. Pred veliko cer-
kvijo sprejel jo je mestni župnik Don Rodaro. Štefanija
podala se je v cerkev pred veliki altar molit. Štefaniji
je bila posebno Gradska cerkev všeč. Potem si je ogledala
tovarno za sardinke. Ob 7. uri povrnila se je jako za-
dovoljna v Miramar. Name-
njena je bila tudi še v Reko in Opatijo, kjer je že-
lela pozdraviti srbsko kraljico Natalijo s sinom
Aleksandrom; ker se pa že v nedeljo zjutraj z
nagličem odpelje v Laksenburg, bo prej ko ne
vožnjo v Reko za sedaj opustila.

(Grozno nevihto) popisuje „Laib. Ztg.“ Pravi
da je bila nedavno nastala nad neko vasjo blizo
Ogleja. Popoludne postalo je h krati temno, huda
ura je prišla, bliskati in grometi je začelo, vihar je
pa morje dvignil, da so razburjeni valovi na sredo
vasi pljuskali. Ko so elementi najhuje divjali, pri-
plava po razburjenih valovih več človeških kosti,
mrtvaških glav in celó mrtvaške krste prinašali so
valovi h kraji. „Svet križ božji, sodnji dan!“
vsklikujejo vsi h krati prestrašeni primorci in popa-
dajo na kolena. Ko se je huda ura pretegnila, za-
pazili so še le, da so jim vihar, naliv in morje vse
pokopališče razrili, zemljo odplavili, mrlice pa venkaj
pometali. Morda nam kdo naših prijateljev iz onih
krajev sporoči, koliko je na tem resnice.

Razne reči.

— Od mrtvih vstal je nek Turčin v Naza-
retu s pomočjo ondašnjega župnika, frančiškana
Bonaventure. Bilo pa je tako-le: Trije Turki
prepirali so se z jednim kristjanom. Ker se je po-
slednjemu daljši prepir neumen zdel, hoče ga naglo
končati s tem, da najbližnjemu Turku jedno „pri-
pelje“. Turk se zgrudi na tla in vsi so rekli: „Ubil
ga je!“ Nepopisljivo javkanje nastane, prestrašene
kristjana pa zgrabijo in ga proti zaporu tirajo. Kar
pride katoliški župnik o. Bonaventura na kraj ne-
sreče. Na prvi pogled takoj sprevidi, da se je Turek
potajil, le da bi kristjana uboja obdolžil in ga v
zapor in k smrti spravil. Toda bolj ko je frančiškan
to ljudem zatrjeval, manj so mu vrjeli; konečno ga
več poslušati niso hoteli. O. Bonaventura pravi tu-
lečim turškim babnicam in otrokom, „tiho bodite,
jaz Vam hočem moža zopet k življenju obuditi“. Vse
vanj zazijá. To ni mogoče, da bi katoliški župnik
mrtvega Turčina k življenju obudil. Vse čaka, vse
strmi. O. Bonaventura skoči v samostan, kjer si v
domači lekarni raznih ostrih zdravil nabere in s
tistimi na kraj nesreče hiti. Najprvo obloži „mrtvemu“
Turčinu noge, kakor so bile dolge s ženofovimi ob-
kladami; peklo je kot sama žerjavica, toda Turek
se ni ganil, pač pa so mu jele solze kapati. „Čekaj“
si misli o. Bonaventura, „bomo pa to-le poskusili“. Amonijaka stekleničico v roke vzame in začne Turka
pod nosom in v nosu mazati. To mu je bilo pa
preveč. Kakor zajec, kedar si vstrelil za njim pa ga
nisi zadel, tako je planil „mrtvi“ Turčin kviško in
zbežal, kot da bi bili smodili za njim. Smehú ni
bilo ne konca ne kraja, „morilec“ pa niso pred so-
dnika tirali. Ko bi ne bilo vrlega frančiškana, bi
bilo pa po njem.

Telegrami.

Dunaj, 17. septembra. Za bodoče zase-
danje imenovan je grof Trautmansdorff
za predsednika in knez Schönburg, Czar-
torský pa za podpredsednika v gospo-
ski zborici.

Dunaj, 17. septembra. Stotnik baron Potier
obsojen je od vojaške višje sodnije zaradi hu-
dodelstva zanemarjenja službenih predpisov,
ker je tajne vojene naredbe razglasil nepo-
klicanin, — na izgubo častniškega dostoj-
anstva in jedno leto poojstrene ječe.

Budapešt, 17. septembra. Cesar se je
zjutraj zdrav v Gödöllő pripeljal.

Umrli so:

12. septembra. Gregor Vojska, umirovljeni c. k. računski
oficijal, 78 let, Breg št. 2, Marasmus.

Odgovorni vrednik Matej Močnik.

13. septembra. Ignacij Zeleznikar, delavka, 47 let, Kri-
ževniške ulice št. 9.

V bolnišnici:

12. sept. Marija Selan, kajzarjeva žena, 37 let, vsled vo-
denice srčnih zaklepnic. — Anton Borine, gostač, 73 let, kron.
katar v črevesu. — Marija Premk, gostija, 68 let, Marasmus.

Tuji.

15. septembra.

Pri **Maliču**: Ed. Zerkovitz, zasebnik, z Dunaja. — Jul.
Karlitzi zasebnik, iz Pečuha. — A. vitez Spinler, glavni tajnik
zavarovalne družbe, iz Grada. — Luka Miličič, fabrikant, z
družino, iz Zadra. — Janez Koblar, vpok. uradnik, z družino,
iz Reke. — Josip Seitz, trgovec, iz Vidna n. L. — Helena pl.
Sziets, uradnikova vdova, iz Gorice. — Janez Sirnik, duhovnik,
iz Celovea. — V. Rabič, zasebnik, iz Beljaka. — Marija Peče,
trg. soproga, z družino, iz Starega trga.

Pri **Stonu**: Frane Pawlas, inženir, iz Nimburga. — A.
Pospischil, inženir, iz Neuhydowa. — Jan. Lovrene, c. kr.
stotnik, z Dunaja. — Frančiška Kaminč, zasebnica, z Dunaja.
— Žiga Schönau, trgovec, z Dunaja. — Gustav Kaindl, za-
sebnik, iz Neuzeuga. — Šimen Mayer, kapitan donavske paro-
brodne družbe, iz Turnseverina. — Janez Jesenko, zasebnik,
iz Trsta. — K. Nardini, trgovec, iz Gorice. — Aleks. Krajnc,
zasebnik, s soprogo, iz Siska. — Domladič, zasebnik, iz Il.
Bistrice. — Dr. Ignacij Maly, c. k. okrajni zdravnik, iz Kranja.
Frane Lavrič, posestnik, s soprogo, iz Rakeka.

Pri **Južnem kolodvoru**: A. Zeleznikar, zasebnik, s
soprogo, iz Grada. — Mart. Žnidaršič, zasebnik, iz Krškega.

Dunajska borza.

(Telegrafsko poročilo.)

17. septembra.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	83 gl. 35 kr.
Sreberna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	83 „ 75 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	109 „ 75 „
Papirna renta, davka prosta	100 „ 15 „
Akcije avstr.-ogerske banke	868 „ — „
Kreditne akcije	288 „ 60 „
London	125 „ 10 „
Srebro	— „ — „
Francoški napoleon	9 „ 91 1/2 „
Ces. cekini	5 „ 88 „
Nemške marke	61 „ 40 „

Št. 3383

Razpis

(3)

štipedij za posebne šole na tehnološnem obrtni-
skem muzeji na Dunaji, in sicer za mizarstvo, za
pohišno opravilo in stavbinska dela, — za pletenje
izdelkov iz vrbovega in drugega lesa ter za vrbo-
rejo, — in za domačo obrtniško rezljanje in stru-
garstvo.

Izvršuje sklep slavnega deželnega zbora se raz-
pišejo tri štipendije za mizarstvo, za pohišno opravilo
in stavbinska dela in za strugarstvo, dve štipendiji
za pletenje izdelkov iz vrbovega in drugega lesa ter
za vrbo-rejo, in ena štipendija za domačo obrtniško
rezljanje in strugarstvo.

Pogoji za te štipendije so ti-le:

1. Štipendije za mizarstvo, za pohišno opravilo in
stavbinska dela in za strugarstvo znašajo za 12 me-
secev po 660 gld. Štipendiji za pletenje izdelkov iz
vrbovega in drugega lesa ter za vrbo-rejo znašati za
7 mesecev po 324 gld. in štipendija za domačo obrt-
niško rezljanje in strugarstvo za 6 mesecev 360 gl.

2. Kdor dobi štipendijo, se zaveže, da hoče po
izvrševanju šolskem tečaju najmanj skozi pet let v
domači deželi proti primernemu plačilu po zahtevanju
v dotičnih obrtniških delih teoretično in praktično
podučevati.

3. Prošnjiki za štipendijo morajo 20 let stari
biti ter dokazati, da so slovenskega in nemškega
jezika dobro zmožni.

4. Kdor hoče dobiti štipendijo za mizarstvo za
pohišno opravilo in stavbinska dela ali za strugarstvo,
mora se dokazati, da se je po dovršenem obiskovanju
kake strokovne šole za domačo obrtnijo ali po dobro
dokončanem poduku pri mojstru praktično posebno
odlikoval.

Poduk o mizarstvu in strugarstvu se prične s
1. oktobrom l. 1885; koliko časa bo trajal, se pa
ne more določiti, ker to bo odvisno od izobraženja
in nadarjenja vsacega posameznega štipendista. Vendar
pa se zahteva od vsacega, da najmanj eno leto do-
tično šolo nepretrgano obiskuje.

5. Prošnjiki za štipendije za pletenje izdelkov
iz vrbovega in drugega lesa ter za vrbo-rejo, potem
za štipendijo za domačo obrtniško rezljanje in stru-
garstvo morajo razun tega, kar se pod točko 3 za-
hteva, tudi dokazati, da so ljudsko šolo z dobrim
vspehom dovršili; prošnjiki za štipendijo za domačo
obrnitiško rezljanje in strugarstvo pa morajo tudi še
dokazati svoje vednosti in dosedanje praktično porabo
pri izdelovanju domačih obrtniških izdelkov iz lesa.

Šolski tečaj za pletenje izdelkov iz vrbovega in
drugega lesa ter za vrbo-rejo traja od 1. oktobra 1885.
leta do 30. aprila l. 1886, oni za domačo obrtniško
rezljanje in strugarstvo od 1. oktobra 1885. leta do
konec marca l. 1886.

6. Lastnoročno pisane in z vsemi potrebnimi
dokazili podprte prošnje predložiti je najkasneje
do 24. septembra t. l.

deželnemu odboru.

V Ljubljani, 11. septembra 1885.

Od deželnega odbora kranjskega.

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.